

พระคุณหลวงพ่ocha

พระธรรมเทศนา หลวงพ่อพระมงคลกิตติธาดา

เทศนาที่วัดหนองป่าพง 10 มกราคม 2541

นะโมตัสสะ ณะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโมตัสสะ ณะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโมตัสสะ ณะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

พุทฺธัง ชัมมมัง สังฆัง นะมัสสามิ นะมัตถุ อาริยัสสะ

ขอนอบน้อมแด่พระรัตนตรัย ขอแสดงการวาระแด่พระเถรานุเถระ เจริญพรญาติโยมทั้งหลาย วันนี้ นับว่า พวกเราทั้งหลาย ได้มาร่วมประชุมกันเป็นกุศลพิเศษ เนื่องจากมาปรารภเหตุที่หลวงพ่อใหญ่ หลวงพ่ochaของท่าน ได้จากไปเป็นเวลา ๕ ปีแล้ว เกือบ ๖ ปีแล้ว ทุกๆท่านที่มีโอกาสมาร่วมกันครั้งนี้ ไม่มีใครเชิญ ไม่มีใครบังคับ ไม่มีใครขอร้อง แต่เป็นความสมัครใจของท่านทั้งหลายเอง เพื่อแสดงออกถึงความเป็นผู้มีใจความเคารพ มีความกตัญญู รู้จักพระคุณของหลวงพ่อใหญ่ และมีความกตเวทิตา หาทางรับใช้ตอบแทน หรือนำธรรมะที่หลวงพ่ochaท่านให้โอวาทประกาศศาสนา มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๙ เป็นลำดับมา นำไปประพฤติปฏิบัติ ก็เชื่อว่าเราทั้งหลายได้บูชา พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ บูชาหลวงพ่ochaด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยจิตใจ ด้วยดอกไม้ธูปเทียน

การบูชาบุคคลที่ควรบูชา บูชาสถานที่ที่ควรบูชา บูชาวัตถุที่ควรบูชา บูชาคุณพระที่ควรบูชา คือ ปฏิบัติตามล้วนแต่เป็นผลให้เรานั้น ได้มีความสุข ความเจริญ ความรุ่งเรืองร่มเย็น พระพุทฺธเจ้าคริสต์ไว้ในมงคลสูตร เมื่อมีการเจริญพระพุทฺธมณฑลที่ไหน พระเจ้าพระสงฆ์ที่ได้รับนิมนต์ก็จะเจริญพระพุทฺธมณฑลมงคลสูตร คำลงท้ายที่ว่า **เอตมมัง คณะมุตตะมัง** คือสิ่งนี้แหละจะเป็นมงคล เป็นผลทำให้เรามีความสุข ความเจริญก้าวหน้า

เนื่องจากวันนี้ ที่เรามาเพื่อน้อมรำลึกนึกถึงพระคุณหลวงพ่อใหญ่ ผู้ซึ่งให้กำเนิดการปฏิบัติธรรมในถิ่นนี้ เราทั้งหลาย ได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน จากเทปจากหนังสือ จากครูบาอาจารย์เล่าให้ฟัง จากหนังสือที่ผู้มีศรัทธานำธรรมะ คำสอนของหลวงพ่อใหญ่ ไปประกาศไปพิมพ์ ไปแจกจ่ายก็มาก เนื่องจากเราเห็นว่า การเสียดสละความสุขความสบายส่วนน้อยมาปฏิบัติ ฝึกหัดกาย วาจา จิต แสดงออกถึงความเป็นผู้ใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ ตามหลักของการบูชาที่ยิ่งใหญ่ คือการปฏิบัติบูชา การบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียนนั้น มีบุญมีกุศลมากอยู่แต่ไม่ยิ่งไม่ยอด เมื่อเรามีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติตามธรรมะที่พระพุทฺธเจ้าและเหล่าพระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ถ่ายทอดมาก จนกระทั่งหลวงพ่ocha มันก็จะเกิดเป็นบูชาอย่างสูงอย่างยิ่ง ฉะนั้น วันนี้เราร่วมกันด้วยพลังจิตแต่ ละดวง มุ่งหวังเพื่อจะเสริมสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ เป็นผลอุทิศไปให้บรรพบุรุษและบูรพาจารย์ ตลอดจนหลวง พ่อใหญ่หลวงพ่ocha หลวงพ่อเจ้าคุณพระ โพธิญาณเถระ ที่เป็นที่เคารพสักการะของเรานั้น เป็นการแสดงออกที่ดี ที่สาธุชนที่เป็นบัณฑิตทั้งหลายสรรเสริญ หลวงพ่ochaท่านให้เรานั้น ในการระวางการกระทำ ระวางคำพูด และระวาง ความคิด รวมเข้ามาก็คือ ระวางกาย ระวางวาจา ระวางใจนั่นเอง

ทำไมจะต้องระวาง เพราะกายกับใจนั้นเป็นต้นบุญก็ได้ เป็นต้นบาปก็ได้ ในเรานั้นเป็นนาย เป็นผู้สั่ง เป็นผู้บังคับ หลวงพ่ochaท่านให้ข้อคิดไว้นานแล้วว่า **ถ้าใจดี มันก็ดีไปหมด มีแต่ของดีๆ คนอยู่ใกล้เราก็คดี วัตถุที่อยู่ใกล้เราก็คดี มันสบาย ถ้าใจเสียมันจะเสียหมด ถ้าใจร้ายมันจะทำสิ่งร้ายๆ พุตร้ายๆ มันจะเป็นอันตรายต่อผู้พูดผู้ทำ และผู้ใกล้ชิดหรือผู้เข้าใกล้**

ฉะนั้นวันนี้การปฏิบัติธรรม อาตมาก็อยากสรุปตามที่หลวงพ่ochaท่านพาทำ เริ่มต้นจากการเดินจงกรม เดินจงกรมให้มีสติ ให้มีความระลึกอยู่ที่เท้า ครั้งหนึ่งอาตมาเดินจงกรมตอนบ่าย หลวงพ่อใหญ่ท่านนั่งอยู่ที่ใต้ถุน

กฎ หลังจากปรับแก้เสร็จแล้ว กฎที่เอาตามหลังเล็กๆอยู่ด้านหน้ากฎของหลวงพ่อกิ่งใหญ่ ด้านทิศเหนือของโบสถ์
เอาตามาเดินไปเดินมาจิตใจคิดว่า เอ...เดินจนกรมถ้าเริ่มต้นจากจุด ก. ไปถึงจุด ข. คือต้นไม้สองต้น เวลาเดินไปเดินมา
มีความจำเป็นจะต้องกลับมามีจุด ก. คือจุดเริ่มต้น ถึงจะออกจากที่จกรมได้อย่างนั้นหรือ หรือเราจะทำยังไง
? หรือว่าถ้ามีความจำเป็นเดินไปถึงจุด ข. ก็เดินเลยออกไปก็ได้ เอาตามกำลังคิดพิจารณาอยู่ สักประเดี๋ยวเดียวหลวง
พ่อกิ่งใหญ่ท่านลุกจากที่นั่งได้ดูกฎ มาเดินจนกรมอยู่หน้ากฎ ท่านเดินไปเดินมาจากจุด ก. ไปหาจุด ข. สุดท้ายอีกไม่
นานเมื่อเดินมาถึงจุด ข. ท่านก็เดินหนีไปเลย นี่เป็นการสอนเอาตามลักษณะที่ไม่ได้สอนทางวาจา

ครั้นต่อมา ขณะเอาตามาเดินจนกรมอยู่มันเกิดสงสัยในระเบียบวินัย ในคำสอน ในข้อวัตรปฏิบัติ ใน
ธรรมะบางข้อที่ปฏิบัติอยู่ แต่ก็ยกข้อธรรมะนั้นๆมาพิจารณา จะจริงไหมหนอ...จะใช่ไหมหนอ... เราเกิด
ความสงสัย ได้ยินเสียงหลวงพ่อกิ่งใหญ่ท่านว่า “อย่าสงสัยในสิ่งที่สงสัย...ทั้ง ถ้าสงสัยในสิ่งที่สงสัย มันไม่
ถูกต้อง... ทั้ง” เอาตามาสะดู สิ่งใดที่เราสงสัย ยังไม่เข้าใจ ถ้ามันแต่ไปสงสัยไม่หยุด มันจะเป็นกำแพงกั้นเราไม่ให้
เข้าถึงความสงบหรือความสำเร็จ จะนั่นจึงของฝากพระสงฆ์องค์เณรและญาติโยมทั้งหลายไว้ ถ้ามันสงสัย สงสัย
อยู่นั้น มันเป็นนิรันดร์แล้ว เป็นกิเลสชนิดหนึ่ง เป็นขันธ์ที่ขวางทางเดิน มันสงสัย จิตมันสร้างความสงสัยขึ้นมา หา
คำตอบไม่ได้ก็วางไว้ก่อน เดินอย่างมีสติ มีความระลึกหรือรู้ทุกก้าว ขวา... ซ้าย... หรือจะเป็น พุทโธ... พุทโธ ก็ได้
หรือใครถนัดขังใจก็เอาสติกำหนดจิต คือความระลึกหรือรู้ หลวงพ่อกิ่งใหญ่ท่านสอนว่า จิตใจของเรานั้นมันเหมือน
มีคนสองคน คนหนึ่งวิ่งออกไปรับไปขนเอามา คนหนึ่งเป็นคนรับ วิ่ง ไปจับเอาอารมณ์ คือสิ่งโน้นสิ่งนี้มา ทั้งๆที่
ล่วงมาแล้ว ทั้งๆที่ยังไม่เกิดขึ้น ที่ได้ยินได้ฟังได้เห็นได้รู้มันเก็บเอาเข้ามาทั้งส่วนที่จิตใจและส่วนที่เสียใจ ส่วนที่
พอใจและส่วนที่ไม่พอใจ มันรับเอาเข้ามา มันขนเอาเข้ามา จิตดวงที่อยู่กับที่เหมือนกับยามรักษาห้างร้านบริษัท
หรือที่ราชการ สำคัญจะต้องรู้ จะต้องระวัง นี่คือจิตตัวที่มีสติ จิตดวงหนึ่งมันวิ่งแว็บออกไป มันไปขนอะไรเข้ามา

หลวงพ่อกิ่งใหญ่บอก ปฏิบัติธรรมมันไม่ยากเท่าไรหรอก ทำเหมือนคนเฝ้ายามนี่ก็ได้ ยามเขาไม่ได้หลับยาม
เขาต้องจ้องอยู่กับคนที่เข้ามาในห้างร้านบริษัท หน่วยราชการนั้นๆ รู้ว่าคนๆนี้เข้ามาแล้วทำให้เราสบาย ไม่ทำ
ให้เราเดือดร้อนก็ปล่อยเขาเข้ามา แต่ถ้าหากว่ากิเลสบางอันที่ขนมา มันเข้ามา เข้ามาแล้วมันทำให้จิตใจเศร้าหมอง
วุ่นวาย รุ่มร้อนหงุดหงิดหรือเกิดความสงสัย ความรู้สึกอันนี้ หลวงพ่อกิ่งใหญ่บอก ปิดประตูอย่ารับ คนที่รับแขกเขาตลาด
เปิดประตูรับด้วยการพิจารณา คือ มีความระลึกหรือรู้ว่า อะไรเข้ามาใจจิต คือ มันมีตัวหนึ่งไปหยิบเข้ามาแล้ว เอาเข้า
มาแล้ว คนที่อยู่ประตูบ้าน ที่ประตูบริษัทนั้น ถ้าไม่ฉลาดพอ ระลึกรู้ไม่ทันก็จะเปิดรับเอาหมด รับเอาความโลภไว้
มากๆ

เมื่อเมื่อปีพระราชทานเพลิงศพหลวงพ่อกิ่งใหญ่ มีอุบาสกคนหนึ่งเอากระเป๋าวัวในกลดที่กางไว้ มีกระเป๋
สตาจ้อยอยู่ในนั้นด้วย พอไปทำพิธีหลวงพ่อกิ่งใหญ่กลับมา กระเป๋ายาว นิ่งแสดงว่า ผู้มาปฏิบัติธรรมไม่ได้ปฏิบัติ
ธรรม แต่กลับมามีวัตรปฏิบัติ ปฏิบัติแปลว่า ทำให้มันถูกเรื่อง ถูกหลัก ถูกวิธีที่ครูบาอาจารย์ท่านแนะนำ

วิธีปฏิบัตินั้น ครูบาอาจารย์ท่านสอนไว้แยกกันต่างกัน แต่จุดรวมแล้วเหมือนกัน คือมุ่งสู่ความสงบ
ความเย็น ความเบา ความสบายหรือความปล่อยวาง อยู่ทางนี้อย่าไปสงสัยว่าอาจารย์นี่สอน ขุบหนอ...พองหนอ
อาจารย์โน้นสอนสัมมา...อรหัง อีกอาจารย์สอน พุทโธ... ความจริงไม่ว่าจะสอนอย่างไร ก็เป็นการฝึกจิตใจอยู่กับ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อไม่ให้จิตวิ่งวุ่น วุ่นวาย

หลวงพ่อกิ่งใหญ่ท่านสอนว่า ธรรมดาของจิตนั้น มันดิ้นรนไป กวัดแกว่งไป ไหลไป วิ่งไป หรือไม่ก็สร้าง
เรื่องขึ้นมาให้ทุกข์ใจ ให้เป็นกังวล เป็นเหตุให้ไม่มีความสุข ท่านบอกว่าการที่ต้องพยายามเลือกเอาสิ ศึกษาอย่างนี้
แหละ นั่งสมาธิไปก็ดี เดินจงกรมก็ดี หรือนอนตะแคงเบื่องขวากำหนดที่ลมหายใจก็ดีทั้งนั้น ดังนั้นไม่ว่าจะเดิน
จงกรม จะนั่งสมาธิ จะนอนพิจารณาลมหายใจเข้าออก มันเหมือนกับทหารฝึกอยู่ในสนามฝึกรบ หรือเหมือน

นักมวยกำลังซ้อมมวยอยู่ในค่าย ยัง ไม่ได้เจอเข้าศึก ยัง ไม่เจอคู่ชก หลวงพ่อใหญ่ท่านบอกว่าอย่างนั้น ที่เราฝึกนี้เพื่อเตรียมตัวจะไปชก ถ้าเป็นนักมวยก็จะไปขึ้นชก เอาให้ได้เป็นแชมป์เปี้ยน หรือเป็นผู้ยิ่งใหญ่ยังขอก็มีการฝึก ฝึกไปฝึกมาก็เกิดความชำนาญ มีความหนักแน่น มีความรู้เท่าทันความคิด หรือรู้เท่าทันกับสิ่งที่จะมาทวนจิต เรียกว่า อารมณ์ หรือ ลม นั้นเอง

ลมมันพัดมา พัดให้ร้อน พัดให้หนาว พัดให้วุ่นวาย พัดให้หลงระเริง อารมณ์คือสิ่งเหล่านี้แหละ มันเป็นกิเลส เป็นพิษ เป็นภัย ถ้าจิตมันรู้ จิตมันนิ่งมันหยุดอยู่ที่เห็นชัดขึ้นมา เมื่อรู้แล้วก็วาง รู้แล้วก็สลัดทิ้ง รู้แล้วก็ปล่อยไป หลวงพ่อใหญ่ท่านให้ข้อคิดอย่างนี้ อาตมาก็เห็นว่าจริง จิตของเรามันเหมือนคนสองคนจริงๆ คนหนึ่งคอยรับอีกคนไปชนเอามา คนที่ชนเอามาเขาไม่ได้รับทราบหรือกว่าเขาอะไรมา อันไหน เขามีโอกาสหยิบฉวยได้เขาก็หยิบส่งมาให้ แต่คนที่เป็นคนรับนี่สิเป็นคนสำคัญมาก คือจิตของเราจะต้องมีความระลึกที่อยู่ รู้ตัวอยู่ ดังภาษิตของผู้ฉลาดกล่าวว่า “ดูตัวเราให้ออก บอกตัวเองให้ได้ ใช้ตัวเองให้เป็น”

คนที่ดู จะดูตัวเองออกว่า เราเป็นใคร...มีหน้าที่อย่างไร...เวลานี้อยู่ที่ไหน...เราจะต้องทำอะไร...ดูให้รู้ เรื่องว่าเราเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย...อยู่ในกลุ่มไหน... กลุ่มอุบาสกอุบาสิกาหรือกลุ่มคนที่มาฟังธรรมเพื่อให้ได้ข้อคิด ... กลุ่มที่มาสร้างชีวิต โดยการปฏิบัติ... เราต้องรู้ต้องดูให้ออก แล้วบอกตัวเองให้ได้ว่า ทำอย่างนี้ไม่ดีนะ คนโน้นทำอย่างนั้นก็ไม่ได้ไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบ ไม่ถูกต้องตามศีลธรรม ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย พุคอย่างนี้ไม่ดี มันพูดออกมาจากใจที่สกปรก จากใจที่เราร้อน ทำให้คนฟังฟังแล้วไม่สบายใจ บางทีก็เป็นพิษเป็นภัยแก่ตัวเพราะการพูด ควรจะเปลี่ยนควรพูดใหม่ เช่น บางครั้งเราอาจจะโพล่งออกไปเพราะโทสะ ก็ให้พิจารณาว่าที่เราพูดไปนี้ พูดด้วยอำนาจของพลังไฟ ไฟมันเผาเรา เผาจิตเรานี้ให้มันไหม้ มันถึงเราร้อน เมื่อเราร้อนมันก็พ่นพิษออกมา เมื่อพิจารณา เป็นเหตุให้รู้ รู้แล้วมันจะได้ทิ้ง รู้แล้ววาง รู้แล้วปล่อย รู้แล้วทิ้ง หลวงพ่อท่านเปรียบเทียบกับเหมือนกับพวกไปทอดแห พอห่านแหไป งามแห งามหาลา มันได้ตัววาวๆ นึกว่าปลาไหล สงสัยอยู่ แต่พอยกขึ้นพื้นน้ำมารู้ว่าเป็นงู ไม่ต้องบอกหรือ เพราะมันรู้ว่าอันตรายจะมาถึง มันจะขว้างทิ้งเลย นี่เขาเรียกว่าทำจิตให้รู้ โดยการจ้องอยู่กับบริกรรมเหมือนกับอิริยาบถใดอิริยาบถหนึ่ง นี่เป็นส่วนการฝึกในค่าย ก่อนจะขึ้นเวที

ที่นี้หลวงพ่อก็บอกว่า เมื่อเราพักหรือหยุดจากการเดินจงกรม จากการนั่งสมาธิ พักอยู่ เราใช้ธรรมะพิจารณา เห็นใครมาให้ระวัง เขาจะเอาอะไรมาฝาก ถ้าพอรับก็รับ ถ้าไม่ควรรับก็อย่ารับ รับเข้าไปแล้วจะเป็นอันตราย เสี่ยงที่เข้ามาก็เช่นกัน มีทั้งเสี่ยงดีและเสี่ยงที่ไม่ดี มันมากวนจิตกวนใจ ทำให้น้อมถึงเรื่องเก่าที่เคยได้ชินได้ฟัง เช่น เสี่ยงหมอลำ เสี่ยงเพลง หลวงพ่อชาท่านบอกว่า ถ้าได้ยินเสียงขณะทำสมาธิอยู่ เกิดชอบ ให้รู้ว่าเสียงนี้เป็นอนิจจัง ไม่แน่นอนอะไร มันเปลี่ยนไปมาอยู่ เห็นคนๆหนึ่งเดินมา เราเห็นเราก็ชอบเขาหรือเรารักเขา ให้ออกตัวเองว่าความรักนี้เป็นอนิจจังไม่แน่นอน สักประเดี๋ยวมันก็จะหายไป เห็นคนเดินมา คนที่เราเคยเกลียดเขา ความชังมันเกิดขึ้น ความชังนี้ก็ป็นอนิจจังไม่เที่ยงแท้แน่นอน มันเกิดขึ้นแล้วมันก็แปรเปลี่ยน มันก็จะดับไป เป็นอยู่อย่างนี้ เราจะทำอย่างนี้ได้เพราะเรามีปัญญา มีความรู้ในการปฏิบัติตนเอง

แม้เราจะทำวัตรสวดมนต์อย่างที่ทำเมื่อสักครู่นี้ เราน้อมไปตามบทสวด นึกพิจารณาว่า พุทโธ ธัมโม สังโฆ อิติปิโส ภควา สวากขาโต สุปฏิปันโน หมายถึงอะไร พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ว่า ธรรมะเกิดขึ้นจากการได้ยินได้ฟัง จากการฟังเทศน์หรือฟังบรรยายอย่างหนึ่ง ธรรมะเกิดขึ้นจากการเทศน์การชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยยกธรรมะบทใดบทหนึ่งมาอธิบาย เกิดความแจ่มแจ้งขึ้นมาก็เป็นธรรมะ เป็นปัญญาชนิดหนึ่ง ธรรมะเกิดจากการสาธยาย คือ การสวดมนต์ ฉะนั้น ในครั้งพุทธกาล ถ้าภิกษุรูปใด ออกกัมมวิโต (มีออกกัมมแล้ว) คือจิตใจเศร้าหมองอยากจะสึก จะไม่ภาวนา ไม่สาธยายอาการ ๓๒ ไม่สาธยายอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นเหตุให้จิตใจเศร้าหมอง นี้เพราะไม่ได้สาธยาย เมื่อสาธยายไปน้อมใจ พิจารณาไป ตั้งแต่ เกสา-ผม โลมา-ขน นขา-เล็บ ทันดา-ฟัน ตโจ-หนัง

พิจารณาไปจนครบอาการ ๓๒ ให้พิจารณา ให้รู้ว่าสิ่งเหล่านั้นมันเป็นอนิจจัง หลวงพ่อชายังบอกว่า เพราะมันเป็นอนิจจัง เราถึงโตขนาดนี้ จากเด็กๆ โตขึ้นมาเป็นหนุ่มเป็นสาว จากหนุ่มสาวเป็นผู้ใหญ่ มีครอบครัว แล้ววัยชราที่เข้ามา เมื่อเริ่มชรา ก็มีการเปลี่ยนแปลงทั้งผิวหนัง ทั้งผม ทั้งมือทั้งเท้า ทั้งส่วนต่างๆ ทุกส่วน ถ้าเราพิจารณาเราจะรู้ อ้อ...ความเป็นอนิจจังมันมีอย่างนี้จริงๆ ไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน ทนอยู่ไม่ได้ ทนอยู่กับสภาพเดิมไม่ได้ ทุกข์ตัวนี้แปลว่า ลำบากก็ได้ ทุกข์แปลว่าเจ็บปวดก็ได้ แปลว่า ทนอยู่ไม่ได้ ก็ได้ อย่างหลวงพ่อบอกว่า ภาวานาให้ทิ้งลงใน ๓ ขุม คือ ขุมอนิจจัง ขุมทุกข์ ขุมอนัตตา เอา ๓ ขุมนี้แหละ เอาพระ ๓ องค์นี้แหละ ไปสวดภาวนาไปรักษาเรา เมื่อเราเกิดชอบใจ ความชอบใจนี้เป็นอนิจจัง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ความชังนี้เป็นอนิจจัง อาตมาก็เลยมาเปลี่ยนของตัวเองใหม่ ว่า ความรักที่เกิดขึ้น ความพอใจเกิดขึ้น ก็ทิ้ง ความไม่พอใจเกิดขึ้น ก็ทิ้งแต่จิตใจไม่อยากจะทิ้งนะ ที่พอใจอยากจะยึด อยากจะเกาะ อยากจะเอาไว้ เหมือนกับใครมาพูดเยาะเย้ยหรือเสียดสีเราหรือค่าเรา เขาค่าเขาว่า เขาเสียดสี เขาเยาะเย้ย หรือพูดคำหาขายกับเรา ถ้าเราไปรับเอาก็แสดงว่าเราโง่ เกล็ด เกล็ดเค้น หงุดหงิด หรือไม่พอใจว่า ทำไมว่าเราอย่างนี้ นี่เพราะเราไปยึด

มันว่าเราอย่างนี้ๆ ทั้งๆที่เสียดที่เขาคิดว่าเรา มันหายไปนานแล้ว หายไปหลายชาติแล้ว แต่จิตของเราบันทึกไว้เหมือนอัดเทป มันพูดอย่างนี้ๆ มันเหมือนเขาเอาหนามมาทิ่มแทงเรา ให้เลือดออกซิบๆ ให้เจ็บปวด แล้วเขาทิ้งหนามไว้ คนที่เขาเอาหนามทิ่มเราเขาหนีไปแล้ว แต่เรากลับห่อหนามนั้นเก็บไว้เพื่อทิ่มแทงตนเองให้เจ็บปวด นี่มันว่าเราอย่างนี้ มันทิ่มแทงเราอย่างนี้ อย่างนี้เขาเรียกว่า **มาคันผิลูก ปลุกผินั่ง** ผีที่ว่านี้หมายถึงสิ่งที่เป็นอันตราย ไม่ใช่ผีว่านี่คือกิเลสตัณหา คือราคะ คือโลภะ คือโทสะ ผีพวกนี้คือตระกูลความคิดผิด ความหงุดหงิด ความหึงผยอง ความทะนงตน ความลืมนอนที่ล้วนแต่เป็นสนิม เป็นแขกที่เข้ามาหาเรา โดยเรานั้นแหละไปเชิญเขา มา เราไล่อีกตัวหนึ่งมันออกไป

ดูตัวเองให้ออก ตัวของเราคือกาย คือใจ เรานั่งยังงั้น เรานอนยังงั้น เราอยู่ที่ไหน เราจับประทานเวลาไหน เข้าห้องน้ำห้องส้วมทำอะไรมันถึงจะไม่สร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้อื่น เวลาจับประทานอาหารก็รู้ตัวว่า เราจะตักเอาขนาดไหนถึงจะอิ่มพอดี ถ้าเอาตามอำนาจความโลภมันจะตักเอามากเกินไป ทำให้ไม่เหลือถึงคนอื่น คนอื่นไม่ได้กินอย่างนี้ จะนั่งจะนอน แม้จะพูดจาก็เหมือนกัน เห็นเพื่อนเขานั่งอยู่เราควรพูดไหม เขานั่งสมาธิอยู่ ถ้าไปพูดขึ้นมาเสียดมันจะกระทบหูเขา ไปทำลายสมาธิเขา มันเป็นบาป ให้ดูให้รู้ว่าเราจะไรบกพร่อง เราพูดอะไร บกพร่อง แม้แต่ความคิดก็เหมือนกัน นั่งอยู่ดีๆ มันวิ่งกลับไปบ้าน หลวงพ่อชาบอกว่า คนไม่อยู่บ้าน เขาก็ไปขนเอาของหมดเท่านั้นแหละ อยู่บ้านคืออยู่กับตัวเรา มีสติรู้ที่อยู่ เรา นั่งอยู่ที่นี่ กำลังทำอะไรอยู่ เรากำหนดอะไร นั่งกำหนดไปเหมือนซ้อมชกมวยในค่าย ชกไปชกมาเกิดความชำนาญทั้งเตะทั้งต่อย ทั้งศอกทั้งเข่า แต่เวลาขึ้นชกบนเวทีมัน ไม่มีกระสอบทราย หลวงพ่อชาบอก มีแต่คู่ต่อสู้ เขาชกเรา เขาไม่ได้บอกเราว่า จะชกหน้าแคะเตรียมตัวป้องกัน ฉันจะชกท้องแล้วนะ แต่มันชกมาเลย นี่แหละคือกิเลส มันมาชกเรา ชกให้รักชกให้ชัง ชกให้หงุดหงิด ชกให้เหนื่อยใจ ชกให้เสียใจ ชกให้ปลื้มใจหลงระเริง ความรู้สึกอันนี้มันเกิดขึ้นที่จิต แม้จิตมันจะไปสั่งให้กายทำตาม ความรู้สึกอันนั้น มันสั่งให้พูดตามความรู้สึกตามความเข้าใจนั้นๆ นี่เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการที่เราเป็นนักปฏิบัติ หรือเป็นนักวิบัติ ถ้าเป็นนักวิบัติชอบเก็บเอาของไม่ดี เป็นคนไม่ละอาย เป็นคนรู้ไม่ทันไม่รู้จักรับแขก ถ้าเป็นแขกมารับเอาหมอนี่มันลำบาก เขามาเยี่ยมเรา เอาของเป็นอันตรายมาให้ มาส่งให้ ขนเข้ามาในบ้าน ขนลูกระเบิดมาให้เรารับ เมื่อรับเข้าไปมันทำลายเรา พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสสอนอย่างนี้ ให้ข้อคิดไว้อย่างนี้ ฉะนั้น เราจะต้องเป็นผู้ฝึกตนให้เข้มแข็ง ให้หนักแน่น ให้มีความรู้รอบหรือรอบรู้ เราจะอยู่กับใคร ถ้ามันรู้รอบแล้ว รู้รอบตัว รู้รอบกิจก็จะรู้ชัดว่าอะไรเข้ามา ลมอะไรมันพัดเข้ามา ลมอย่างนี้ควรที่จะรับไหม หรือไม่ควรรับ รับแล้วจะเป็นอย่างไร แขก

คนนี้มาเยี่ยม มันเคยมาระยะนั้น เมื่อวานนี้ก็มา วันก่อนนี้ก็มา มาแล้วมันทำให้เรางุ่นงาย ทำให้เราทุกข์ใหม่ ถ้าทำให้เราทุกข์ก็ทิ้งไป

ทิ้งแล้วมันจะเบา เอาแล้วมันจะหนัก หลวงพ่อชาท่านให้ข้อคิดไว้อย่างนั้น อาตมาก็เลยเอามาฝากญาติโยมทั้งหลาย ทั้งพระสงฆ์องค์เณรให้คิด

อีกอย่างหนึ่งนั้น การตั้งตนไว้ชอบตามหน้าที่ โดยเป็นผู้รู้ว่า การรู้จักตัวเองนี่แหละ โดยคุณตัวเองให้ออกคือใช้ให้ตัวเองไปทำอะไร บอกตัวเองให้ได้ เมื่อเราบอกลูกหลานให้ไปทำอะไร เช่น ให้ไปตักน้ำ ให้ไปนั่งข้าว ให้ไปเลี้ยงควาย ไปเก็บผักหักฟัน บอกรู้ก็รู้ว่าจะบอกใคร เราไม่รู้ใหม่ แล้วก็บอกเขาให้ได้ด้วย เมื่อเขาไปก็แสดงว่าเขาทำตามคำสั่งเรา ที่นี้การใช้ตัวเองให้เป็น คือ ใช้ร่างกายของเรา เวลาไหนควรทำอะไร ควรทำอะไร ถ้าทำถูกต้องตามเวลา เขาเรียกว่า มีความตรงต่อเวลา ตรงต่อหน้าที่ ตรงต่อกิจวัตร ก็จะเป็นสิ่งที่เราปฏิบัติแล้ว แม้เมื่อเดินจงกรม ถ้าให้เอาเอง แต่เมื่อก่อนนี้ก็เอาในลักษณะซึ่งพระเณรยังไม่มากเกินไป ญาติโยมก็รู้สึกไม่มากเหมือนระยะนี้ การเอาอาหารเวลาฉันเสร็จ หลวงพ่อท่านบอกไปตรวจบาตรดูซิ อาตมาก็ไปตรวจดู รูปนี้ยังเหลือมากหน่อยที่หลังต้องเปลี่ยน รูปนี้เหลือน้อยหน่อย รูปนี้ฉันหมดเลย หลวงพ่อชาท่านให้ตรวจดูเกี่ยวกับการฉันเกี่ยวกับการทำกิจวัตร มีอยู่ครั้งหนึ่งระยะนั้นเป็นวัน โคนคือ วัน ๗ คำ ๑๔ คำ หลวงพ่อชาก็กวาดใบไม้อยู่น้ำกุฏิ พวกอาตมามากกวาดอยู่ทางศาลาด้านเหนือศาลา กวาดใบไม้แล้วทำเป็นกองไว้ ยังไม่ได้หอบไปทิ้ง พวกอาตมาว่า มันคำแล้ว รุ่งนี้หรือเมื่อมีเวลาว่างถึงมาหอบไปทิ้งดีกว่า เมื่อมองไปทางหลวงพ่อ เห็นหลวงพ่อหอบใบไม้อยู่ หอบใบไม้ไปทิ้ง พวกอาตมากระซิบกันว่าหลวงพ่อยังไม่หยุดเลย เราจะหยุดได้หรือ ไม่ต้องหยุด กลับไปหอบไป ขนใบไม้ไปทิ้ง นั่นเป็นระยะซึ่งท่านกำลังปิดกวาดลานวัดให้สะอาด แต่ตอนหลังมาได้รับคำแนะนำจากข้าราชการผู้รู้เกี่ยวกับใบไม้ อาหาร คือ ปุ๋ยของต้นไม้มันจะน้อย ท่านไม่ให้กวาดไปทิ้ง ให้กวาดไปกองไว้รอบโคนต้นไม้ เพื่อให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ย ให้ต้นไม้มีอาหาร

บางอย่างหลวงพ่อท่านทำให้อูโดยไม่ต้องบอก เหมือนการลงมาทำวัตร พอตีระฆังเสร็จปั๊บ หลวงพ่อจะลงมาถึงศาลาเลย พวกอาตมาต้องรีบ ให้ผู้ใหญ่มาถึงก่อนแสดงว่าเราบกพร่อง เวลาตี ๗ ก็เหมือนกัน พยายามจะมักเขม้นตั้งใจ บางที่เราไปหาครูบาอาจารย์ หลวงพ่อชาท่านบอกว่า คนมาหาเรา เขาไม่มาฟังธรรมกับเรานะ เขาจะมาเทศน์ให้เราฟัง เมื่อมาใหม่ๆ แต่ต่อไปต่อมา เมื่อเขามาหลายครั้งเขาจะฟังตามเรา เขามาอวดธรรมะ มาอวดธรรมะที่ได้ท่องได้จำมา แต่ไม่ได้ปฏิบัติไม่ได้ค้นคิดให้เข้าใจ

ระยะหลังนี้พระเณรบางรูปก็เพลาลง ในการทำกิจวัตร หลวงพ่อชาท่านก็ โอ๊ย... จะให้เราการทำวัตร สวดมนต์พร้อมกับพระเณรน้อยอย่างนี้ก็ตายแล้ว ไม่ได้พักผ่อน บางที่ท่านไปกิจนิมนต์ข้างนอก ก็มีคนมารออยู่

วันหนึ่งอาตมาฉันเช้าเสร็จแล้ว หลังจากนั้นก็อ่านหนังสือ นั่งสมาธิ เดินจงกรมพอควร จากนั้นก็จำวัดกลางวัน ตื่นขึ้นมาบ่าย ๓ โมงกว่าๆ เอ๊ะ! หลวงพ่อยังนั่งรับแขกอยู่ หลวงพ่อทำไมทนแท้ มันจำเป็นต้องทน อาตมาเป็นลูกน้องไปพักได้ แต่หัวหน้าต้องรับแขกคนโน้นมาคนนี้ไป เขาก็มาเพื่อศึกษาธรรมะ เพื่อมาหาข้อคิดเพื่อถวายเป็นสิ่งของ หลวงพ่อชาบอกเรา เมื่อเราเป็นบ่อน้ำ มันต้องมีน้ำให้เขา เขามาหา เขาร้อนมา เขากระหายน้ำมา เขาต้องการดื่มน้ำ พยายามหาน้ำ จะมีน้ำได้เราต้องขุดบ่อ ขุดที่ไหนก็ขุด ไม่ได้แต่น้ำหกรอก ขุดลงไปเจอดินเอาดินออก เจอรากไม้เอรากไม้เอดอก เจอก้อนหินเอาก้อนหินออก เมื่อขุดได้ที่แล้ว ดาน้ำมันมี ก็มีน้ำออกมา การปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน ทำไปทำมามันเป็นธรรม ให้ทำไว้เถอะ

พระพุทธเจ้าท่านตรัสสอนไว้ ภาวิตา ทำไว้ ให้มันเกิดมีขึ้นมา การเดิน การยืน การนั่ง การนอน หรือการพิจารณาเอาธรรมะเป็นธรรม วิจัยภาวนา ทำไปเถอะ ทำไป พุทธิคตา ทำไว้มากๆ เพื่อเห็นอกได้ อย่าทำให้มัน

น้อย ถ้าทำน้อยมันไม่พอ นั่นคนมีเงินมากๆ มีของใช้มากๆ มันก็ได้ใช้สะดวกสบาย บางคนมีข้าวอยู่ในตู้ในฉาง
หลายๆ เอาไปขายก็ดี เอาเก็บไว้เพื่อไปสืเป็นข้าวสาร ไร่หนึ่งกินหุงกัน ให้พยายามทำต่อไป

อาตมาเป็นผู้ได้รับฉันทานุมิตติจากคณะสงฆ์ ซึ่งมีหลวงพ่อบุญพระครูพระมหาสุพงษ์เป็นประธาน โดยพระ
อธิการเลี่ยมเจ้าอาวาสก็ได้ปรารถนาให้อาตมา มาให้ข้อคิด เป็นการให้กำลังใจแก่ญาติโยมและพระเณรที่นี่ บางทีเรา
อาจจะคิดว่า เพราะได้อินข้าวอะไร เห็นอะไร เอ๊ะ! ทำไมเป็นอย่างนี้ ไม่น่าเป็นอย่างนี้เลย เสียใจ ไม่สบายใจ
เพราะการกระทำของบุคคลบางคน หรือเพราะการกระทำของใครคนใดคนหนึ่ง หรือคำพูดที่เขาพูดอยู่ เวลา
ปฏิบัติก็ต้องระวัง ถ้าเราเกิดเสียใจ ไม่พอใจ โกรธเคือง มันเป็นวิบัติ เราได้อิน ได้เห็นแล้วก็ทิ้งไป วางไป ทั้งแล้ว
จะเบา ถ้าเอาแล้วมันจะหนัก จำไว้ให้ดี ไม่ว่าทางตา ทางความคิด ทางหู หรือทางสัมผัส เอาให้พอดี ถ้าเอามากมัน
จะหนัก ต้องทิ้งไป ละไป เหมือนการเดินทาง หลวงพ่อชาบอกว่า การปฏิบัติเหมือนการเดินทาง ถ้าคนอยากเดิน
ให้ลำบากจะยากอะไร นับลิ นับก้าวดู ไปถึงหน้าวัดนี้ บางทีหลงลืมไป ต้องตั้งต้นนับใหม่ บางคนเดินทางไปเจอ
อะไรก็หิบบอก เจอก่อนดินก้อนหิน ท่อนไม้ก็หิบบอกเอาชดใส่กระเป๋ายัดใส่ถุง เจอกองขี้ควายแห้งก็เก็บเอา คนนี้เอา
ทุกอย่างหนักมาก เขาเรียกว่าคนเดินทางที่เดินไม่ถูกทาง ถ้าเป็นนักปฏิบัติก็กลายเป็นวิบัติ ไปเอาหมดทุกอย่าง คน
ที่เดินสบายทำอะไรจะ ไปถึงหน้าวัด เราสู้เส้นทาง ก้าวไปๆ ไม่ต้องม้วนนับ เดี่ยวเดียวก็ถึง ไม่ต้องพูด ขำเดินได้
เท่านี้ก้าวเท่านั้นก้าวแล้ว

พูดถึงการนับก้าวนี้ เมื่ออาตมาอยู่กับหลวงพ่อบุญพระครูพระมหาสุพงษ์หรือพระยาที่สงฆ์นี้แหละ อาตมาจำ
ไม่ได้ วันหนึ่งหลวงพ่อบุญพาไปบิณฑบาตบ้านกลาง มีหลวงพ่อบุญมหาโสมที่มาจากเดชอุดมไปด้วย และอาตมาเป็นคนที่
ที่ ๓ ระหว่างทางที่เดินไปมีต้นขนวนที่อยู่ระหว่างเขตชื่กับเขตพระ อาตมาคิดว่า...วันก่อนๆ ได้อินหลวงพ่อบุญ
ให้ข้อคิด ให้แง่คิด โดยชี้ให้ดูใบไม้ กิ่งไม้แห้ง ใบไม้ผลิบอบ ใบไม้ร่วง ต้นไม้ที่ตาย... ก็ได้ความคิดได้แง่
คิด คราวนี้หลวงพ่อบุญบอกว่า ใครเดินไปบิณฑบาตสามารถนับก้าวได้ แสดงว่ามีสติดี อาตมาก็อยากจะทดลองดู
นึกในใจ เอ...เดินทางจากต้นขนวนนี้ไปถึงบ้านกลาง โส้งกลับมามันจะได้กี่ก้าวหนอ... วันนี้เราจะพยายามไม่ฟัง
หลวงพ่อบุญท่านให้ข้อคิด แต่นับก้าวไปเรื่อยๆ นับไปๆ พอออกจากบ้านกลางกลับมาถึงต้นขนวนที่เดิม ทั้งๆที่
หลวงพ่อบุญไม่ได้ให้ข้อคิดหลังจากอาตมาเลย ท่านถามว่า... “ได้เท่าไร?” อาตมาพนมมือกราบเรียนท่านว่า “๕๖
ร้อยก้าว” “อะไร?” หลวงพ่อบุญมหาโสมถาม “ผมนับก้าวเลยว่าจะได้กี่ก้าว จากต้นขนวนนี้อ้อมไปบ้านกลาง โส้ง
กลับมาถึงที่เก่าได้กี่ก้าว ได้ ๕,๖๐๐ ก้าว” นี่แสดงว่าแม้ลูกศิษย์จะทำอะไรอยู่ หลวงพ่อบุญท่านก็รู้ แต่บางอย่างท่าน
ก็เคยพูดว่าพวกอาตมาที่พากันวิจารณ์ว่า “ที่พากันทำอะไร พูดอะไร จะคิดว่าเขาไม่รู้หรือ? เขาไม่พูดเลยหรือ
เวลานี้เป็นเวลาที่จะช่วยคนอื่นอยู่ มีสักวันหนึ่งที่ผมจะเอาตัวผมเอง ระยะเวลาให้มันยุ่งยากกับเพื่อนกับฝูงก่อน” ทำให้
อาตมาคิด เอ๊ะ! หลวงพ่อบุญจะหนีจากวัดหนองป่าพงหรือ? คงไม่ใช่...หรือจะเป็นด้วยเหตุนี้ที่หลวงพ่อบุญท่านไม่
พูดมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถึงปี ๒๕๓๕ ระยะเวลาหลวงพ่อบุญท่านอาพาธนี้ ท่านยังมีสติของท่านอยู่

ที่วันหนึ่ง อาตมามาจากวัดป่าวิเวก มากราบหลวงพ่อบุญที่ภูอาพาธ เป็นเวลาจวนเที่ยง พระที่อุปัฏฐากพา
หลวงพ่อบุญออกมาที่ห้องรับแขกในกุฏิ แล้วเอาอาหารเหลวที่บดแล้วใส่โฆริง บิบเข้าปากให้หลวงพ่อบุญกิน พอถึง
เวลาเที่ยง อาหารเหลวในโฆริงยังเหลืออีกตั้งครึ่งหนึ่ง อาตมาดูนาฬิกาเลยเที่ยงไปนิดหน่อย เกิดสงสัยในใจว่า
หลวงพ่อบุญท่านจะถือข้อวิกาลโกหรือเปล่า...หรือว่าจะยังฉันอยู่ถึงมันจะเลยเที่ยงไปแล้วปรากฏว่าหลวงพ่อบุญท่านมอง
ตาอาตมา เม้มปากไว้ไม่ยอมอ้าปากรับอาหาร พระอุปัฏฐากจะเอาใส่ปากท่าน ท่านปิดปากไว้แน่น ตายังจ้องมายัง
อาตมา คล้ายๆว่า แกจะมาสงสัยอะไรฉัน? อาตมาจึงก้มลงนินหนึ่งเหมือนค่านับ พูดในใจว่า “หลวงพ่อบุญครับ ผม
กราบขออภัย ผมคิดผิดไป นิมนต์หลวงพ่อบุญตามสบายเถิดครับ” จึงได้เห็นท่านอ้าปากรับอาหารต่อ ที่คิดสงสัยนั้น
ถ้าคิดทางวินัยก็ไม่ผิด ในขณะที่ป่วยหนักน้ำดื่มขำนี้ฉันได้ในภาวะอย่างนั้น นี่เป็นส่วนที่อาตมาได้ฝากให้ญาติ

โยม ผมฝากไว้ให้พระสงฆ์สามเณรได้เป็นข้อคิด ชีวิตของคนเรานั้น ถ้าเรามัวคิดว่า เอ... ทำไมมันถึงเป็นอย่างนั้น วัดป่าพงก็เป็นอย่างนี้แหละ ไม่ได้ มาแล้วไม่ได้รับความสะดวกสบาย หลวงพ่อชาบอกว่า ต้องทำเป็นไม้เท้าพระฤๅษี ไม้เท้าพระฤๅษีก็คือตายปลายจีวรเป็น ถ้าเอาปลายจีวรนั้น เป็น เป็นเพราะคนโน้นเป็นเพราะคนนี้ ถ้าจีวรที่เรา เป็น เพราะเรานี้แหละ เพราะเราอยากมาที่นี่ ญาติโยมไม่มีเสีย เพราะวัดป่าพงไม่ได้จัดเสียให้ปฏิบัติธรรม ทำยังง ไม้ได้นอนเสีย ก็เพราะเรานี้แหละไม่ได้เอามา

ครั้งหนึ่งเวลารับประทานอาหาร หลวงพ่อชาบอก ถ้าอาหารไม่พอก็อยาโทษคนอื่นนะ เพราะเราไม่เอามาก ถ้าอาหารไม่ร่อยก็อยาโทษคนอื่น เพราะเราไม่ทำเอง ท่านให้ดูตัวเอง ฉะนั้น ญาติโยมบางคน พระเณร บางรูปเกิดความสงสัย เกิดความไม่สบายใจ เพราะไปกังวลกับเรื่องของคนอื่น ให้ดูตัวเราเองดีกว่า ดูตัวเราว่า ทำตัวถูกต้องดีงามมีประโยชน์ไหม พุคถูกต้องดีงามเป็นประโยชน์ไหม ให้ประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมไหม ความคิดนี้มันคิดเพื่อจะสร้างสรรค์ เพื่อจะสร้างธรรมะ สร้างอาหารใจหรือเปล่า หรือคิดจะสร้างกิเลส ถ้ารู้แล้วก็ทิ้ง หรือหยุด เราหยุดเดิน หยุดอยู่ไปชื่อของคุณได้ชัด ถ้าเดินไม่หยุด ไปชื่อของบางที่ถูกหลอกขาย เพราะเห็นไม่ถนัดดูไม่ชัด

ครั้งหนึ่ง มีข้าราชการมาตรวจงานที่อุบลฯ พอดีมีครูอาจารย์ทางอุบลฯพาไปเที่ยววัดที่อาตมาอยู่ วันนั้น เดินออกมาจากศาลาพอดี ครูที่พาไปแนะนำขึ้นว่า “นี่ท่านเจ้าอาวาส” เขาก็ยกมือไหว้ ครูที่พามาหันมาบอก อาตมา “ท่านอาจารย์นี่ดอกเตอร์มาตรวจงานที่อุบลฯ ผมเลยพามาที่วัด” เสียงดอกเตอร์พูดขึ้น “เอ...ท่าน ผมเห็นว่าน่างวิปัสสนา ผมไม่เห็นมันจะเกิดประโยชน์อะไร ?” เออ...ขนาดดอกเตอร์ยังไม่เข้าใจ อาตมาจึงว่า “เวลาคุณรับประทานอาหาร คุณวิ่งรับประทานอาหารหรือยัง... คุณทำงานคุณวิ่งทำหรือยัง ถึงได้พูดว่า น่างไม่มีประโยชน์” อาตมาว่าอย่างนี้ เห็นแก่สะดุ้ง “คุณไม่เคยนั่ง การนั่งวิปัสสนาไม่ใช่เรื่องของการคาดคะเนเอา คุณต้องเข้าไปสัมผัส ไปปฏิบัติเสียก่อนมันถึงจะเกิดผล” ดอกเตอร์ตอบว่า “ไม่มีใครสอนผมอย่างนี้” จากนั้นนิมนต์อาตมากลับเข้าไปในศาลา

พอเข้าไปในศาลา คุยกันเรื่องธรรมะปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง แยกกลับไป เห็นไหมขนาดดอกเตอร์ จบมาจากต่างประเทศ เป็นข้าราชการยังไม่เข้าใจว่าน่างวิปัสสนานั่งกรรมฐานจะเกิดประโยชน์อะไร สู้ไปทดลองปฏิบัติดูไม่ได้ เหมือนพระบางรูปที่ไปพูดว่า “ไปนั่งหลับตาจะเกิดประโยชน์อะไร คุณแต่อาตมาซึ่งขนาดพระไตรปิฎก อาตมาดูทุกวันมันยังลืม” นี่เพราะไม่ได้เข้ามาสัมผัส ไม่ได้เข้ามาทำ ความจริงประโยชน์เกิดมากทีเดียว เป็นการฝึกนิสัยใจคอ ได้พบเพื่อนที่มาปฏิบัติธรรมอยู่ในแนวเดียวกัน แต่งตัวคล้ายกัน มีการกระทำ มีการพูดจาสำรวม เสมอกันไป ฉะนั้นที่เราไปดิไปตำหนิเขาไปทั่วว่า... เครื่องบินนี้ทำไม่มีส้วม เราไม่ไปหรอก ไม่ขึ้นหรอก เครื่องบินที่มีส้วม... ตึกนี้ทำไมมันมีห้องน้ำอยู่ทุกชั้นทุกห้อง ฉนั้นไม่มาเข้ามาพักหรอก โรงแรมแบบนี้ เราจะให้ทุกสิ่งทุกอย่างให้มันดีหมดมันเป็นไปไม่ได้ เอาแค่ให้มันดีพอสมควร แม้แต่ตัวเราเองก็เหมือนกัน จะทำดีเต็มที่ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ จะให้พูดถูกต้อง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แต่ก็ต้องระวังอยู่ ระวังการกระทำที่พูดอยู่ นี่เป็นส่วนหนึ่ง ถ้าเป็นคนอื่นก็ปล่อยให้เป็นเรื่องคนอื่นเสีย ทำดีนับจากเราเป็นคนหนึ่ง ถ้าทำเสียให้เราเป็นคนที่ย่อยหรือที่พัน ระวังไม่ทำให้มันเสีย เสียใจ เสียเวลา เสียกิริยาอาการ เสียหน้าที่ ฉะนั้น อาตมาเห็นว่าได้บรรยายมาพอสมควร เพื่อชักชวนญาติโยมทั้งหลายให้อุดส่าห์ฝึกต่อไป ทำต่อไป

ภาวิตา ทำให้มันเกิดมีเกิดมา ทุกวันๆ ทุกเวลาตามสมควรแก่อัธภาพ พหุลีกตา ทำไว้มาๆ ทำไว้วันๆ ผลจะออกมาเหมือนกันกับเสื้อผ้าที่เราใช้มันมีหลายผืน เวลาจะใช้รู้จักใช้ได้หลายอย่าง เหมือนกับเสื้อที่ญาติโยม นั่ง หรือเหมือนเสื้อผ้าที่ญาติโยมนุ่งนี้แหละ จากเส้นใยเล็กๆ จากเส้นด้ายเล็กๆ แต่มันประสานกันมากๆ กลายมา

เป็นสื่อเป็นทางเก่งได้ มาเป็นจิ๋วพระเนตรได้ เป็นสวางได้ เพราะมันสามัคคี เพราะมันมีมากๆ ถ้ามีด้ายเพียงเส้นเดียว จะไปนุ่งได้อย่างไร มีแต่เอาไปคล้องกะปอมเท่านั้นแหละ

ภาวิตา ทำให้มันเกิดมีขึ้นมา พหุโลกา ทำให้มีมากๆ จนกระทั่งเราจะได้จากกัน เมื่อจากไปแล้ว ธรรมะหรือปัญญาจะเกิดขึ้นกับเราตลอดเวลา ย้อนนึกถึงเมื่อไรก็สบายใจ ภูมิใจ ได้บรรยายธรรมมาเป็นเวลาพอสมควร...

รัตนยานุภาวณะ ด้วยอานุภาพพระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

บุญยานุภาวณะ ด้วยอานุภาพบุญกุศลซึ่งคณะสงฆ์สามเณร และญาติโยมทำมาแล้ว ทำอยู่และจะทำต่อไป และในการปฏิบัติธรรมในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องไป จงรวมเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ ส่งเสริมให้ญาติโยม และพระสงฆ์องค์เณร มีกำลังกายกำลังใจ จนสิ่งสมบารมีของตนให้เพิ่มขึ้นๆ อันจะเป็นผลแก่ตนและสังคม ของจงพากันเจริญ รุ่งเรือง ร่มเย็นในธรรม ทุกรูปทุกนาม เทอญ...